

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Feria III. Hebdomadæ Maioris.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

refert, quo sacrum Christi caput redimitum fuit; Alba vestem illam candidam, quo in domo Herodis delusus fuit, designat: Cingulum funes quibus vincitus; Manipulus, arundinem: Stola, funem collo iniectum: Casula denique illa cruce insignita, Saluatorem tibi designat, crucem suam humeris baiulantem. Quanam igitur exterius reuerentia, qua animi attentione, quo cultu & pietatis intuitu Missæ vos interesse oportet? quomodo sanctarum rerum meditatione tempus transigere: Illic namque cum Iesu Christo plorandum est, illic nos Christo totos offerre, & cum Sacerdotis votis nostrâ coniungere debemus.

Vos vero studiosos, nolim sacri tempore subiles de studiis vestris conceptus efformare, aut altas materias peruoluere: sed malim ad prima vos rudimenta descendere, & toto Missæ tempore Nomen vestrum declinare: Nominatiuus sit, vt pro te ipso ores: Genitiuus, vt pro parentibus qui te genuerunt: Datiuus, pro benefactoribus: Accusatiuus, pro inimicis: Vocatiuus, pro infidelium hæreticorum & paganorum conuersione: Ablatiuus denique pro omnibus qui tibi iniuriam intulerunt, & res iniuste abstulerunt. Postremo ores pro vniuerso mundo & in conspectu tam angusti mysterij contremiscas.

Tu autem ô Redemptor, & tam tremendi sacrificij auctor, ô Iesu sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, Deus plene bonitatis, caritate exarsuans, misericordia circû affluens, qui semel de crucis arbore immolari passus es, & quotidie te etiamnum offerri pateris in Missa, idque duplici oblatione, duobusque sacrificijs; & tamen eadem vigima, licet non eodem modo oblata: vna namque cruenta est, & altera incruenta, quæque pati possit, vna pro peccatorum expiatione, pro meritum crucis applicatione altera. Tu qui sacrum hoc & duplex sacrificium instituisti: tu qui primus Missam celebraisti, quemque Apostoli, & hos ipsi Patres & Patres nos omnes in eadem celebranda consecuti sumus: Gratiam nobis elargire, ô sacerdotum Princeps, & summe Pontifex, vt quotiescunque tremendum hoc & adorandum sacrificium oblaturi sumus, preces nostræ, sanctique huius sacrificij effecta, ipsis Angelis condu-

cant, quo ita eorum gloria augeatur: animabus deinde in purgatorio, quo ita à pœnis eximi queant: ipsis etiam peccatoribus, vt delictorum veniam consequantur: nobis ipsis denique vt æternæ beatitudinis compotes effici mereamur. Amen.

FERIA III. HEBDOMADÆ MAIORIS.

Verum Christi corpus in Sacramento Eucharistiæ continetur.

Partitio.

- I. Fide in hoc mysterio utendum, non sensu aut ratione.
- II. Quid fides hec, quid hæresis.
- III. De causa fidei tutissima.
- IV. De hæreticorum obiectionibus.

Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Ioan. 6.

FIGURA.

CVM filij Israel seruitutis Ægyptiæ iugo ^{Exod. 16.} liberati, rubri maris gurgite emenso, in deserto & vasta solitudine Sinai subsisterent, commeatusque penuria laborarent, pluit illis Dominus Manna, cibum quendam celestem, omnem in se suauitatem continentem, & incredibili comedentes voluptate & gustu afficientem. Neminem vestrum esse sibi fronte persuadeat, manna hoc sanctissimæ Eucharistiæ figuram fuisse: quæ nobis in deserto mundi huius commorantibus, cum peccati Ægypto egressi sumus, & Ægyptios, delicta scilicet nostra, in rubro penitentia gurgite submersos videmus, à Domino tradita est: qui cibus plane celestis est, & penitus diuinus, qui omne deliciarum genus & omnem gustus suauitatem animæ, eodem se saturare gestiienti, afferre consuevit. Est denique ille cibus, de quo hodierna concione dicere institui, si Deus omnipotens opem non subtrahat, & Omnipotentis

Manna figura Eucharist.

innotet

mater auxilium, quod eius intercessione impetrare solemus, non denegat. Quocirca eam supplices salutatione consueta salutemus, dicentes.

AVE MARIA.

I. Magnus ille Patriarcha & credentium omnium Pater, Abraham, à Deo vocatus, ut in summitate montis mirabile illud filij sui sacrificium perageret, ad montis radicem asinam & seruos reliquit: solusque cum filio Isaac, dextra gladium, sinistra ignem gestas, montem conscendit. Docemur hac figura, Auditores, si hodierna die ad supremum Ecclesie fastigium, quam Daniel montem nuncupat, conscendere velimus, ut in eo augustum illud sacrificium & sacrosanctum Eucharistiae sacramentum concipiamus & adoremus: sensuum nostrorum asinam, & seruos naturalium rationum, arguta scilicet sophismata, argumenta & humanae scientiae syllogismos, in pede montis manere oportere: & fide plenos, hinc humilitate, illinc caritate armatos, solos nos montem debere conscendere, fides namque hic potissimum necessaria est.

Cynicus ille Diogenes medio die lucerna accensa in forum prodians, hominem quaeritabat: bene quidem, sed hic, ô Diogenes, Iesus Christus, homo pleno die, id est, pleno sensuum lumine, & lucerna fidei accensa quaerendus est. Et quemadmodum stella duce Magi ex Oriente Bethleem Christum adoraturi deducti sunt, quem in foeno & palea reclinatum reppererunt: Et stella antecedebat eos. Ita nos stella fidei, ab Oriente & vitæ nostræ exordio, ad Ecclesiam deducendū sumus, ut in ea Christum Dominum in Sacramento altaris latitantem, in foeno & palea, id est, speciebus sacramentalibus positum, adoremus. Fides igitur hic requiritur: hic omnis ratio deficit, & sensus intelligentiæque brutescunt: sed hic etiam est, ubi sensus & ratio cum fide pugnant & fides rationi & sensibus exterioribus aduersatur.

Venit mihi hic in mentem insignis cuiusdam allegoria. Castitatis illud exemplar Susanna, qua castior & honestior inter Baby-

lonias nulla fuit, à duobus senibus veteratoribus inique fuit accusata, quod eius pulchritudine frui non possent. Casta illa Susanna, Auditores, ipsa est fides, qua nulla pulchritudo inter omnes virtutes reperitur, & omnium scientiarum certissima & validissima: quæ falsitatis & idololatriæ circa tremendum hoc sacramentum, à duobus veteratoribus, sensibus inquam & ratione humana, accusatur, quod eminentem mysterij huius splendorem maiestatemque nullo modo queant reprehendere. Erras, ô fides, inquit sceleris illa & falsaria ratio, cum credis & credendum asseris, in Eucharistiae Sacramento verum Christi corpus contineri: falsum id enim est: nam fieri non potest ut corpus aliquod locum nullum occupet, & pluribus tamen in locis simul existat, & extensionem non habeat, & non videatur: quomodo enim accidentia sine subiecto valere subsistere? Falleris, ô fides, ait sensus, alius ille impostor, cum mundo persuades, sub tantilla panis portione, tam ingens contineri corpus. Hoc enim manifesta falsitatis est, ac germana nugæ: nihil enim video, nihil rongo præter panem & vinum, sed audire veterani, quod non capis, ô ratio, quod non vides, ô sensus, animosa firmas fides præter eorum ordinem. Huiusce rei egregium in Numericis locum legimus. Cum enim exploratores à terra promissionis, regionem bene explorata ad suos redissent, & iter suum enarrassent, Hebraeis magnam terrorem incusserunt dicentes: Nequaquam ad hunc populum valeamus ascendere, quia fortior nobis est: terra quam lustrauimus, deuorat habitatores suos. Ibi vidimus monstra quædam filiorum Enac, de genere giganteo, quibus comparati quasi locustæ videbamur. Sed Caleb animus è contra pauidus addebat dicens: Adscendamus & possideamus terram, quoniam poterimus obire eam.

At quinam estis vos exploratores? Unde venitis? certe sensus nostros corporales denotatis: qui terram Augustissimi huius sacramenti, ad veritatem Eucharistiae indagandam, ingressi, penitus consternati reuertuntur, & omnes alias scientias & rationales rationes perterrefaciunt, dicentes: in regione illa, in Sacramento illo tremendo, omnia

I.
Gen. 22.

Dan. 2.

Matth. 2.

Dan. 13.
Allegoria.

monstris scaterere, paradoxis assuere, gigantes & alias res incredibiles in eodem conspici; adeo vt facilis ad eam aditus non pateat. Sed tu o Caleb, fidem denotas, quæ nobis vires suggerit, & audaciam progrediendi vterius, & terram ingrediendi subministrat, dicens: *Ascendamus & possideamus terram*: quasi diceret, sumite animos o sensus, & tu potissimum ratio, parcite metu: securos equidem vos eodem deducam, & immunes sistam: degustare vos re ipsa faciam, simulq; coram intueri fertilitatem terræ, realitatem inquam & veritatem sanctæ illius terræ Eucharistiæ. Eamus igitur, properemus, me duces sequamini.

Hic dicendum est, Auditores, *Credo in Deum patrem Omnipotentem*: Hic cum Apostolo exclamandum, *O altitudo sapientiæ & scientiæ Dei*. hic Angelo credendum est dicenti: *Non erit impossibile apud Deum omne verbum*. Hic denique sequenda est ad vnguem fides, nisi semper in interitum ruere velitis. Sine illa enim Capharnaitæ misere perierunt, sine illa Berengariani naufragio interierunt; sine illa tot Lutherani blasphemias euomuerunt; sine illa denique Calvinistæ umbras quasdam & figuras commenti sunt & inanes chimeras; & veritatem corporis Christi in hoc Sacramento negare cupientes, grauem & periculosam Ecclesiæ litem intenterunt, quam vt perspicere, & cognitam habere possitis, primo loco Catholicorum quæ pro ea faciunt testimonia, & deinde hæreticorum obiectiones producam: quam causam si horæ huius spacio bene defenderimus, favorabilem sine dubio, magno Eucharistiæ nostro commodo, sententiam consecuti sumus.

Quod ad primum igitur attinet, antiquam testimonia nostra producamus admonitos vos velim, hanc esse nostram de Venerabili hoc Sacramento fidem: esse scilicet in eo sacrosanctum Iesu Christi corpus, id ipsum quod ventre virginali olim egressum est, id ipsum quod crucifixum fuit, id ipsum quod modo in cælis consistet. Deinde per sacrosanctæ & arcana verba, Sacerdotis illic Dei locum tenentis ore prolata, pacem vnicuique momento in corpus Christi, & vinum in pretiosum eius sanguinem commutari con-

ueri, & transsubstantiari, & sub vtraque hac specie verum aliquod corpus, corpus inquam solidum, viuendum, animatum, diuinitati semper inherens semper contineri, corpus pluribus contentum locis, nullum tamen locum occupans; quæritate perfectum, sine vlla tamen extensione; qualitatibus debitis exornatum, quod tamen videri nequeat; gloria donatum, sub sensum tamen non cadens; corpus denique penitus spirituale, & penitus diuinum, quod loco substantiæ hic subsistit.

Viguit hæc veritas fidei, & stetit iam immobilis in vniuerso mundo, mille sexcentis propemodum annis, nemine ne vel hiscere quidem cõtra auso. Ostingentis saltem primis annis nemo veritatem Sacramenti huius ausus fuit imperere, aut vllus eam hæreticus oppugnare. Sed sequentibus deinde temporibus, infernalis illa bellua, pacem nostram pertasa; & quodammodo inuidens, pestilentem orco furiam emisit, quæ eam in dubium vocauit, tamque grauem Ecclesiæ contouersiam mouit, nulla vt vquam, post Ariatorum hæresim, grauior aut diuturnior, magisque per omnia grassata existerit.

Primus veritatis huius oppugnator aduersus Ecclesiam, fuit Ioannes quidam Scottus, non doctor ille Subeillis, nuncupatus, celebris huius Sorbonæ surculus & propago, Franciscanorum columen, orbis denique honor & gloria; sed alius quidam, eiusdem nominis, & superior longe ætate; qui anno scilicet octingentesimo, Caroli Magni temporibus, Ecclesiæ pacem hac via voluit interturbare; sed illa paucis post mensibus, præclaro obtento decreto in Concilio Vercellensi, quo totius Europæ Patrum flos & nucleus conuenerat, nefarium hunc errorem evertit, & terrum hunc turbincm discussit. Vix ille damnatus ceptis destiterat, quin ecce Bertrandus quidam centum post annis, libellum supplicem offert, anno scilicet Christi nongentesimo, & priorem illam litem acerrime promouet & prosequitur.

Post centum quinquaginta iterum annos, Archidiaconus quidam Andegauenfis, Berengarius nomine, litem resumit, enixe prosequitur,

Hæretici qui perierunt Sacramentum Eucharistiæ oppugnant.

Quæ sit fides nostra circa ven. Eucharistiæ.

Veritas Eucharistiæ Deccannis sine vlla contrarietate credita fuit.

1. Hæresis anno 800.

Nun volu thet ritat Euc imp

sequitur, vrget, instat, ad tribunal prouocat, omnem mouet lapidem, & grauiſſimæ crimina producit, dicens: nihil aliud hoc Sacramento contineri quam meras figuras & umbras; asserere conatus non esse ex æquo, Ecclesiam veritatem Eucharisticam possidere, sed eadem illam excedendam, conmittitur pro viribus, in omnem se partem vertit atque omni ratione satagit, sed frustra: eius namque errores condemnati sunt, & Ecclesie Catholice causa in Concilio Romano stabilita & superior iudicata.

Joannes Wiclef. Eucharistie veritatem oppugnat. Trecentis post annis obscurior quædam nebula, sed pestilens alioquin ex Angliæ puluſtibus, Ioannes Wiclef nomine, anno Domini MCCC. XX. surrexit; Archiua quædam infernalis exſcelerato hæreseos confistorio & acta fuliginè obſita tartarea producens, nouam cum dæmonibus consultationem inuit, remque illam, quam Ecclesia tam quiete possidebat, suam esse asserens, Ecclesie dicam scribit; ac litem iam dum sopitam redintegrat, & immensum Bohemiæ regnum in partes tuas trahit, quod ille inuadit, inficit, perdit, & penitus in quæstionis huius persecutione proſtigat & pessundat.

Hic vero intentator cum in litis huius promotione exspirasset, longo post tempore, nostraque propemodum ætate, nefarij quidam Germani prodierunt, qui proprijs sumptibus litem hanc prosequi conati sunt, nimirum Andreas Carolſtadius Archidiaconus Wittenbergenſis, Zuinglius, Ioannes Oecolampadius nefarius Apostata; & post sceleratos illos impostores infernales conciliū Joannem Caluinum, anno M. D. XXVI. selegit, qui quæstionem diligentius cæteris perurgeret, acta conscriberet, omnesque veterum temporum memorias, quæ ad felicem litis successum facere viderentur, vndique collectas concinnaret. Sæpe quidem Lutherum multi inducere verbis tent conati, huius vt rei curam susciperet, remque tanti momenti promotere pro virili satageret; at ille penitus recusauit. Verum quidem est, cum aliqua loca & testimonia, quæ ad causæ hæreticæ æquitatem facere videbantur, suggestisse, nunquam tamen auctoritatē suam voluisse interponere, aut quæstioni huic

Numquam voluit Lutherus veritatem S. Eucharistie impetere.

subscribere, aut veritatem Eucharisticā vlla ratione oppugnare: quin etiam consultoribus suis persuasisse, vt captis desisterent; nullo enim eos sanlamento nixos esse, & si ulterius rem prosequerentur, sententiamque mordicus defenderent periculū esse, ne causa caderent, & veluti rei condemnarentur.

Nihilominus tamen, non impediētibz monitis, sententia, & consilio maximi apud illos nominis Lutheri, scelerati illi vitiligatores & nefarij pseudoproph. r. r. veterem illam litem semisopitam denuo reuocarunt, atque omnes priores sententias, & superiorum conciliorum decreta velut irrita reiecerunt, quin & appellare ulterius decreuerunt. Itaque nomina sua, aduersus Ecclesiam conspirantes, in huius litis promotionem dederunt; & criminaliter cum ea agentes, superstitionis eam, fornicationis, & idololatriæ accuserunt; iudicibusque persuadere conati sunt, & scriptis confirmare, ipsam esse mulierem illam Apocalypſeos fornicatricem illam magnam. Papam, Antichristum; Religiones, vera pudicitia prostibula; Episcopos, lenones, & amorū conciliatores; omnia denique non esse aliud quam meram Babylonam, & veram captiuitatem Aegyptiam. O

casta & innocens Susanna! acculata quidem Insignis es; sed confide, nō condemnaberis. Tu quoque, o Arca Noë, fluctuas quidem super undas hæreseos, sed nunquam naufragium parieris! o inuicta & indomabilis Saluandria, in medijs quidē sita es ignibus, & inter persecutionum flammam, sed nullum inde detrimentum senties.

Ecclesia igitur, vt innocentiam declarata Quid Ecceſia pro aduersarios aſtueret, plurimas semper bonæ veritate Sanoſe & inuincibilis auctoritatis tabulas produxit. Et in primis titulum & contractum Eucharistie institutionis huius Sacramenti, qui non nisi producat. quatuor verbis constat, Hoc est corpus meum; & quinque in lingua Græca, ἡτοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμα μου; quem Christus ore suo pronuntiauit, & quem quatuor Notarij & regij Secretarij, tres Euangelistæ, & vnus Apostolus, S. Matthæus capit. 26. S. Marcus 14. S. Lucas 22. & Paulus 1. ad Corinth. 11. capite scriptis tradi derunt. Et quod notari dignissimum est

quodque in Ecclesia in sui defensionem adhibere nititur, licet quatuor hi Secretarij diuersis temporibus & locis scripserint, eadem tamen penitus, iisdem sententiis, & iisdem etiam verbis, conscripserunt: nec vllus eorum fuit, qui in institutione hac, & contractu verbum, *si, significat*, adhibuerit.

Producit adhuc è veteribus suis scriptis magnam copiam veterum figurarum, è veteri Testamento adductarum: panum scilicet propositionis, Manne, Agni Paschalis, aliasque innumeras: è quibus inferit, quandoquidem figura illa in Lege Mosaiica præcellerunt, necesse est, vt in lege Evangelica ipsa veritas in Eucharistia subdit. Synagoga enim non nisi primis coloribus delineatam tabulam, & verorum colorum ymbra[m] continebat, qui deinde ad viuum in Ecclesia depingi debeant.

Promissum Depromit præterea, velut auctoritatem quoque Christi causa conciliatorum, promissum Jesu Christi Domini, quod authenticum est, quodque ipsemet Christus deuo recensuit, quodque S. Joannes Euangelista sexto nempe capite, recollegit, dicens: *Panus quem ego da o caro mea est.* Et paulo inferius ab eodem Secretario notatum est, *Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus.* Vbi Ecclesia omnes & singulos obtestatur, vt hæc verba, *verè* attentè considerent: nam magnum ea causa sua putat momentum allatura, nec ea esse tropologicè, amphibologicè, metaphoricè, vel diabolicè, figurate, vel figurate intelligenda, vt aduersarij contendunt, sed *verè*, realiter, substantialiter absque vlla figura vel significatione.

III. Profert quin etiam instrumentum quoddam & libellum, quo possessio illi huius causæ iam à mille sexcentis annis, & vsusfructus confirmata sunt, & ostendit secundum Titulum, *De pacifico possessore*, se non triennio, sed à mille & quingentis iam annis eiuscei vsusfructus habuisse, adeo, vt aduersarij infirmo fundamento nitantur, cum eam de possessione æquisita volunt deturbare, cum literas Regias habeat, quibus in possessione stabilitur.

Item totius orbis in credendo equalen- Vtitur etiam in defensionem suam publico totius orbis consensu, & communi omnium populorum & nationum, quæ semper vbiq[ue], verum Christi corpus in Eucharistia

contineri firmiter crediderunt, fide omnium gentium signata sigillo: Abyssinorum, Æthiopum, Syrorum, Maronitarum in Oriente; Francorum, Anglorum, Scotorum, Hybernorum, non obstanti licet hæresi, in Occidente: Belgarum, Germanorum, Polonorum, aliarumque gentium, in Septentrione; Italarum, Romanorum, Græcorum, Hispanorum, Siculorum, Calabrorum, Lusitanorum, in Meridie. Signata adhuc à Japoniis, Chinesibus, Malaccensibus, Peruanis, Brasiliensibus, Ormusiis, Cochinchensibus, Chananois, & plurimis aliis in terra Antipodum commorantibus.

Offendit quoque magnam decretorum multitudinem, contra aduersarios aliquando latorum, in quibus vtriusque partis sententiæ audite sunt: omnia scilicet Christianitatis tribunalia & Parlamenta in tot generalibus Conciliis, & maxime in Tridentino, congregata. Quid? annon vobis, ô hæretici, ô litigatores, satis instructi, & bono niti fundamento circa veritatem & Transsubstantiationem, quæ hoc in Sacramento fit, videmur? vos vero inique agere & peruerse nostram cum pacem, sine vllaratione, fundamento, ac ex mera malitia inturbare conitumini. Quare desistite, frustra namq[ue] contenditis, & ad expensas luendas condemnabimini.

At nondum hic Ecclesia quiescit, sed aliud longe validius munimentum profert, Testimonium scilicet & literas generales totius Christi Ecclesiæ, omnium sanctorum Patrum, Doctorum, virorumque grauium, qui hæc in Ecclesia iam inde ab Apostolorum temporibus vigerunt, signatas manu. Testimonium profecto, quo nullum ymaginam maioris auctoritatis exiit, cuius testes iam à mille sexcentis annis signarunt, & qui omnes miro inter se ordine consentiunt. Primo namque sæculo signarunt duo præclari testes: Ignatius Episcopus ad Smyrneses, & S. Dionysius libro de cælesti hierarchia. Secundo, video signa & depositionem trium magnorum luminum, Cypriani, Tertulliani, & Origenis. Tertio subscribere tres quoque præstantes doctrina & pietate viri, Iustinus Martyr, Pius Papa I. & S. Irenæus Lugdu-

Plurimam de decretis & præiudicia in causa fauorem indicata.

Testimonium item, cui omnes antiqui Patres subscripserant.

simil

Lugdunensis. Quarto apparent sigilla duodecim inuictæ fidei, & summæ auctoritatis virorum, Concilij scilicet Nicæni Athanasij, Cyrilli, Ierosolymitani, S. Hilarij: habetis quatuor, S. Ambrosij, Baslij, Augustini, Opreti Mileuitani: habetis octo, S. Gregorij Nysseni, S. Gregorij Nazianzeni, Ephraemi, & Epiphaniij: annon 12. testes sunt omni exceptione maiores, qui veritatem eandem in vener. hoc Sacramento, quam nos credimus, scriptis mandarunt? Sæculo quinto si loquentes testes audire velitis; audietis Hieron. Chrysostomum, Cyrillos, Alexandrinos, Synodum Ephesinam, Theodoretum, Gelasium. Multis deinde post annis, Gregorium Magnum, Theophylactum & Joannem Damascen. Sæculo 12. Th. Thomam, S. Bonaventuram, Anselmum, & Scotum, aliosq; Doctores & numero infinitos, & auctoritate præstantes. O præclara attestatio! ò depositio irrefragabilis! Omnes hi & ore professi sunt docueruntque, & manu scripsere, eam ipsam veritatem, quam nos de hoc Sacramento Altaris credimus & profitemur.

Sed dicito mihi, obsecro, fatue & dementate hæretice, qui te à Pseudoprophetis illis & ministris Satanæ transuersum abripi finis: mavisne perfidis duobus veteratoribus, duobus imminuti cerebri viris, nefandis & sceleratis, Luthero & Caluino, qui iam tartareis cremantur incendiis, quam tot euentis, imo millenis, auctoritate præstantibus sanctitate & vita eximiiis viris, quosquæ modo in æterna beatitudine gloriosos regnare certissime scimus, credere? Quid: adeone emoræ mentis es, adeone brutus & stupidus? itane tuum defecit ingenium, aut evanuit ratio, vt tam iniquam electionem facias? Quid: an non risu dignus foret, qui cum controuersiam & litem magni ponderis haberet, & in qua de vita, rebus, fortunisque suis agitur, priusquam eam iudicio adiudicum sublellia, prosequatur, mature de causa sua deliberaturus, duos vel tres parui nominis famæq; obscurioris causidicos & leguleios accederet, qui statim nullo nisi fundamento consulerent, causam vt iudicio committeret, & actionem aduersario intentaret;

adiret deinde centum alios Jurisconsultos, fama & doctrina celebres, quiq; sapius sublellia triuissent, ac rerum essent scientissimi: qui omnes vnanimiter contestarentur, nullo eum nisi fundamento, & causam iniquam esse; consulerentque, si se, suaque salua vellet, nisi sumptus luere & pœnam subire cuperet, cum aduersario vt pacisceretur, ipse nihilominus duorum vel trium illorum rabularum, qui semper sine lire & sine re viuunt, iudicium potius, quam tot versatissimo eum & præstantium virorum sequeretur: an non inquam ille fatuus, delirus, & emoticerebelli videretur?

Eheu misella anima, hæreseos fascino dementata, maior lōge tua est insania. Si enim prius, quam veritatem Sacramenti huius oppugnes & litem hanc suscipias, in qua de vita, salute, & omnibus fortunis tuis disceptatur, tecum maturus deliberans, Luthereum & Caluinum & alios tres quatuorve ministellos consulas: dicent sine dubio bene te fundatum esse, & persuadebunt, Papæ vt Romano bellum indicas: verum si omnem antiquitatem in consilium adhibeas: centum, imo mille reperies Doctores, & Patres, qui tibi contrarium persuadebunt, & nullo causam fundamento nixam esse dicent: & si litem illam susceperis, proculdubio tibi ipsi exitium, perniciem, & mortem denique te allaturum. Quando igitur nefarium hoc & improbum trium aut quatuor hæreticorum consilium, tot virorum sanctitate & doctrina illustrium opinioni anteponis, annon caecitate & Andabara caecior videris.

Sed relictis hisce considerationibus, audiamus quid e contra hæretici in litis huius quam Ecclesiæ intetarunt, defensione opponant & obliant: Producent imprimis duo ingentia blasphemarum & horribilium in augustum hoc Sacramentum execrationum plaustra: dicentes hoc nihil esse aliud quam magiam, incantationem, idololatriam, meram denique superstitionem: deinde proferrunt sex fasciculos repletos & confertos erroribus, mendacijs, falsitatibus & absurditatibus. Adhuc literas quasdam falsarias & ementitas de institutione Sacramenti huius, figuris notatas, & scelerato quodam & falso

IV.
Quid hæretici e contra producant.

glossate significat signatas. Præterea in indico & inventario suo consultationem quandam inter tres viros illos animarū pendendam, Wiclef scilicet Anglum, Zuinglium Germanum, Caluini Gallum, initam annectunt. Addit quin etiam loca quædam Sacræ Scripturæ, quæ hinc inde collegerunt, falso licet allegata & perperam intellecta, aduersus quæ breuiter & quam promptissime respondebimus.

Matth. 26. Primo namque hoc, in causâ suæ defensionem, vsurpât: *Pauperes semper vobiscum habebis: me autem non semper habebis.* Vnde in ferunt, Christum iam in cælos subuectum, & ad dextram Patris confidentem, non amplius nobiscum esse: nec proinde in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento contineri. Sed his opponimus, Christum hic de visibili corporis tui vsu fructu locutum esse: ac si dicere voluisset, se post ascensionem in cælum non amplius nobiscum visibiliter conuersaturum, licet ad esset inuisibiliter. Quis ait hoc? implet Dominus: *Ego vobiscum sum* *Sed que ad consummationem sæculi.* Innotuntur deinde loco illo Marci Evangelistæ: *Assumptus est in cælum, & sedet à dextera Dei,* atque ita argumentantur, Deus in cælum ascendit, quomodo igitur & quam obrem toties descendere, vt in altari se sistat: quem admodum nō descendit, cum Paulo in via apparuit, & Petrus e carcere fugienti, vt tradit Hegeffippus. Sed sistit se, vbicumque & quomodo cumque voluerit.

Matth. 18. Caluinus ipse libro quarto destruendum suatum Institutionum, alium locum ex Evangelio profert: *Palpate & videte, quoniam spiritus carnis & ossa non habet, sicut me Sidæus habere.* Vnde hoc argumentum educit, Corpus visu & tactu cognoscitur, vt hic Dominus ait: *Palpate & videte,* at in Sacramento non nisi panis & vinum videntur & palpantur: ergo corpus Christi hic minime reperitur. Astimat hoc quidem argumentum inuincibile: sed Ecclesia nullo hoc negotio retundit ac refutat: ostendens e verbis d. Scripturæ corpus aliquod adesse posse licet non

Marc. 5lt. videatur aut tangatur. In Evangelio enim Luca scriptum est, Christum, dum corpus adhuc mortale, opacum, spissum, & graue, vti nostra sunt, haberet, per medios Pharisæorum greges iussit, licet à nemine eorum videretur: *Per medium illorum ibat.* & apud eum legimus: *Euanit ex oculis eorum;* cum tamen in eorum esset medio, & abtè oculos eorum constitutus. Præterea ad defensionem nostram afferre possumus aera & ignem elementarem vera corpora esse, licet à nobis non videantur. Deinde sciendum est, sacrum Christi corpus hic adesse per modum substantiæ, & ratione quadam spiritali, in diuise, inuisibiliter, & non sine ingenti miraculo.

Act. 9. Producent deinde rationes quasdam Genæ paludibus emanantes. Fieri non possunt, corpus in pluribus locis esse: ita namque plura essent corpora & non vnum. O insentati, si sciretis quid sit, *Credo in Deum Patrem omnipotentem;* nunquam hoc impossibile esse diceretis. Quid? an non dico credere, sed vel cogitare audetis, eum, qui omnia ex nihilo condidit, & in nihilū rursus omnia redigere potis est, non posse efficere, vt corpus aliquod idem numero diuersis in locis subsistat. Hoc enim si credere nolitis, nescio quomodo mysteriū SS. Trinitatis credetis. Multo namque humano ingenio difficilius est credere, sibi que persuadere eandem naturam in tribus diuersis reperiri personis, vti in SS. Trinitate esse credimus, quam corpus aliquod diuersis locis contineri. Quid? an non etiam naturaliter idem accidens eodem tempore pluribus in locis esse potest? mea enim vox, quæ non nisi vna est, an non eadem hoc momento quo loquor, in omnium vestrum auribus peregrinatur & insonat? Et sane dicite nobis, o Philosophi; an non magis accidens aliquod, quale est vox, ex subiecto pendet, quam corpus à loco? cum tamen id quod difficilius est, fieri quotidie videamus, & quidem naturaliter. Præterea nō est, mihi crede, difficilius corpus pluribus in locis esse, quam plura corpora vno in loco. At factum hoc est in Resurrectione, Ascensione, & Natiuitate Jesu Christi, & dum ianuæ clausis intraret, vbi Apostoli congregati erant, vbi semper duo corpora vno in loco

per

Luc. 4.
Luc. 24.

Rationes hæreticorum quas adducunt.

Ostenditur corpus pluribus locis esse potest.

per

Argumentum Caluini, quod inuincibile putat. *Luc. 24.*

per penetrationē dimensionum existerunt : ergo & alterum fieri nullo negotio potest.

Quin & hoc ad vitiligandum afferunt. Fieri non potest, vt corpus quod est & permanet corpus : sine extensione, sine quantitate, sine loco sit: hoc præsertim nixi axiomate, *Omne corpus est circumscriptiue in loco* : ita vt Deus quidem ubiq; sit: & Angeli in loco diffinite, corpora vero circumscriptiue, *Ostuli corde & ta de ad credendum!* An non meministis Elisai iussu ferrum aquis supernatasse, Christum mari inambulasse, ignem in Babylonica fornace virtute combustiua casuisse & tamen an non vestra sententia grauitas ferro, pondus corpori, igi calor ita inhærent, itaque necessaria sunt, quam tunc corpori? An non magis naturæ repugnat, ignem calore, & ferrum grauitate carere, quam corpus sine loco subsistere.

Nolite igitur amplius dicere transubstantiationem esse quid impossibile; sed aperte potius, à veritate ipsa victi, fateamini eum, qui mundum è nihilo, Adamum è terra, Euam è costa viri condidit, qui aquas in sanguinem, virgam in serpentem, rupem in fontem, & fœminas in petram (vti vxorem Lothi) conuertit : panis quoque & vini substantiam in corpus & sanguinem suum, posse cõuertere, mutare & transubstantiare. Nos vero è Catholicis, aduersus turbatores, rixatores, quietis ofores & vitiligatores, nouatores in quâ hos, ita concludamus, vt nimirum sumptus & omnia dispendia luant, omnia præstent incommoda & detrimenta, & pœnam adhæc arbitrariam subeant. Credamus semper firmiter; constanter, inuolante, in sacrosancto hoc Sacramento verum Christi corpus contineri : cum præsertim ipsemet Dominus dixerit: *hoc est corpus meum* non figura, chimæra, vmbra, imaginarium quid, nihilum, aut phantasma inane : sed hoc ipsum corpus, quod pro vobis Tradetur, id ipsum quod cruci affixum, in cruce mortuum fuit, id ipsum quod in passione mortem subiit. Credamus inquam hoc firmiter, cum nimirum omnes id Euangelistæ scripserint, cum totus id orbis vnanimi consensu iam à mille sexcentis annis crediderit : credamus igitur, adoremus & honoremus sanctum hoc & augustissi-

mum Eucharistiæ Sacramentum, cum præsertim certi simus, causa ob rei æquitatem nos cadere non posse.

O salutaris hostia, è celestis victima, è holocaustum vere diuinum, è sacramentum penitus admirabile! credimus, honoramus, & adoramus te: tu namque es, quod gratias superabundanter suppeditas, peccata eluis, animamq; ad vitam redire facis : tu scilicet portas cœli referas, & infernales abyssos obsecras, nosq; ad cœlestem beatitudinem perducis. Tu es panis ille Angelorum, cibus ille celestis, & vitæ fructus, sacrum illud manna, quo animæ nostræ in deserto mundi pascuntur & nutriuntur. Tu es, è regia & augusta Eucharistia, agnus ille Paschalis: te enim dignè humiliter, sanctèq; lumentes, à captiuitate Pharaonis, id est Satanæ, liberamur, & mundi huius Ægypto egredimur : tuq; nos per Rubrum mare passionis Christi, quæ reuera in te continens, deducens, ad terram promissionis, id est ad gloriam & beatitudinem æternam perducis : cuius nos cõpotes reddant Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, Amen.

FERIA IV. HEBDOMADÆ MAIORIS.

De dignitate & excellentia SS. Eucharistiæ Sacramenti.

Partitio.

- I. De institutoris Eucharistia in nos amore, & nostro in eum debito.
- II. De multiplici Eucharistia dignitate.
- III. Ad S. Synaxim preparatione sollicita opus esse.
- IV. Communicaturo studendum pietati.

Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. Ioan. 6.

FIGURA.

Sapientia ædificauit olim sibi domũ, quam *Prorsus* septem columnis imposuit, & collocauit in ea mensam, in quam pretiosissimum vinum

Corpus ma
nes cor
esse po
sine oc
patione
m.
14. 4.
14. 6.
14. 14.
14. 14.

Probat
transub
stantiatio.